

ПРИРОДНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ – ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ (НА ПРИКЛАДІ ГОРОХІВСЬКОГО РАЙОНУ)

Помітний вплив на формування спеціалізації господарського комплексу мають як природно-географічні, так і соціально-економічні чинники. Горохівський район є адміністративно-господарською одиницею Волинської області. Він розташований на півдні області і за площею (1122 кв. км) займає дев'яте місце із 16 районів.

Нині у господарському комплексі Горохівського району проходять значні зміни, тому дослідження природно-ресурсного потенціалу є необхідною передумовою для формування на території певних видів економічної діяльності та ринкової спеціалізації. Структура природних ресурсів, розміри їх запасів, якість, ступінь вивченості і напрями господарського освоєння безпосередньо впливають на економічний потенціал району, визначають його місце в територіальному розподілі праці.

Серед науковців нашого регіону мало хто використовує комплексний підхід до вивчення трансформаційних процесів, хоча достатньо є досліджень з природно-ресурсного потенціалу, географії населення, окремих міжгалузевих комплексів тощо.

Горохівський район в неоднаковій мірі забезпечений різними видами природних ресурсів. Найбільший вплив на формування його спеціалізації мають агрокліматичні та ґрунтові ресурси, про що свідчить структура земельного фонду: землі сільськогосподарського призначення займають найбільшу його частку – 1,31 тис.га від загальнообласного, в тому числі на рілля припадає – 92,9 %, багаторічні насадження – 0,8 %, сіножаті – 0,5 %, пасовища – 5,9 %.

Клімат Горохівського району помірний, вологий, з м'якою зимою, нестійкими морозами, частими відлигами, нежарким літом, значними опадами, затяжними весною і осінню. Взимку та влітку над територією області формується західний та північно-західний перенос повітряних мас, що сприяє утворенню достатнього зволоження. Зниження температур відбувається із заходу на схід. Період вегетації триває 105 днів з середньою сумою температур 1800°. У середньому за рік випадає 560–620 мм опадів. Чорноземні ґрунти, достатня кількість опадів та сума активних температур сприяють вирощуванню пшениці, ячменю, цукрових буряків, картоплі.[2, с. 94]

На значній території району проводяться заходи по боротьбі з вапнуванням кислих ґрунтів та осушення заболочених земель. Питома вага осушених земель у сільськогосподарських угіддя району складає до 10 %, тобто, осушувальних робіт проводиться мало, найбільше з цих земель використовується під сінокоси та пасовиська. Осушувальні системи в основному знаходяться в прибережній території річки Липа.

Водними ресурсами район забезпечений недостатньо. Передумовою для виникнення і розвитку рибного господарства в районі стали водні ресурси, які представлені річками Липа та Стир, а також незначною кількістю ставків. Водні ресурси використовуються для ведення культурних рибних господарств, коропових рибоводних господарств загальною площею ставків до 100 га., риболовецьких бригад та рибцехів Волинської облспоживспілки. У видовому складі промислових риб у водоймах переважають щука, плітка, лин, короп, карась і окунь [1].

У структурі мінеральних ресурсів Горохівського району переважають нерудні корисні копалини, що є передумовою для виникнення будівельної промисловості, зокрема мергелі – сировина для виготовлення цементу. Також на території району великими горбами залягає крейда, є цінні глини, будівельні піски. На території села Пустомити знаходиться законсервована газова свердловина. Також є вугленосні прояви кам'яного вугілля. На території району є чотири будівельні організації різних форм власності. Найбільш потужна будівельна організація – ТЗОВ «Горохівагробуд». Вичерпність та незначні поклади мінеральних ресурсів вимагають їх раціонального використання та збереження.

Лісові ресурси сприяють діяльності у сфері лісової і деревообробної промисловості, проте район в недостатній мірі ними забезпечений, про що свідчить коефіцієнт лісистості – 10 %. Цей показник є одним з найменших в області. Серед парків природи місцевого значення наявні ботанічні, де переважають бук та дуб звичайний. Також є державне заповідне урочище «Холонів».

Рекреаційні ресурси є основою для формування зеленого туризму, що зумовлено наявністю на території району заказників та пам'яток природи, які займають площу лише 3264,12 га від площі району, тобто лише 3 %. В районі наявні лісові рекреаційні пункти, заказники різних видів та пам'ятки природи; розвивається сільський зелений туризм. Це в певній мірі приваблює туристів та відпочиваючих [2, с. 109].

Отож, наявні природні умови та ресурси найбільш сприятливі для розвитку сільського господарства та життєдіяльності населення. А саме, тут набуло яскравого поширення вирощування зернових культур, цукрового буряка, овочів та кормових культур і кормо виробництво. Також тут сприятливі умови для розвитку рекреаційної діяльності. Проте, наявні мінеральні (крейда, мергель, цінна глина, будівельні піски), водні, рекреаційні ресурси можуть стати основою якісних змін структури господарського комплексу району.

Список використаних джерел:

- Горохівський район [Електронний ресурс]. — Режим доступу: volynrada.gov.ua/map/gorokhivskii-raion
- Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. / В. П. Руденко. — Львів : Світ, 1993. — 240 с.